

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОЦІНКИ СИЛОВИХ ЗУСИЛЬ У ШКОЛЯРІВ 11-13 РОКІВ

Іващенко О.В., Єрмаков С.С., Тищенко О.О.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Вступ

Аналіз наукової літератури дозволив встановити, що дослідження особливостей оцінки силових зусиль потребує подальших розвідок (Сергієнко, Л.П., Чекмарьова, Н.Г., & Хаджинов, В.А., 2012; Бальсевич, В.К. (2000; Іващенко, О.В., 2016).

Мета дослідження – визначити особливості оцінки силових зусиль у хлопців і дівчат 11-13 років.

Матеріал і методи

Учасники дослідження. У дослідженні прийняли участь хлопці 11 років (n=22), 12 років (n=31), 13 років (n=33); дівчата 11 років (n=25), 12 років (n=27), 13 років (n=18). Діти та їхні батьки були інформовані про всі особливості дослідження і дали згоду на участь в експерименті.

Організація дослідження. У роботі використані методи аналізу наукової літератури, тестування, методи математичної статистики (Худолій, О.М., 2008; Ильин, Е. П., 2003).

Процедура тестування. Оцінка силових зусиль. Обладнання: динамометр, калькулятор. Проведення тесту: для кожного учасника тестування визначали максимальну силу правої кисті. Після цього їм пропонувалося виконати зусилля, що дорівнює:

- 1/3 максимального;
- 1/2 максимального;
- 2/3 максимального.

У протокол записувався результат у кг. Розрахунок помилки відтвореного зусилля визначався у відсотках. Для визначення макси-

мального зусилля досліджувані виконували дві спроби. Рееструвався кращий результат. Дозоване зусилля виконувалося один раз.

Статистичний аналіз. Для визначення особливостей оцінки силових зусиль був використаний t-тест для парних спостережень і t-тест для незалежних виборок.

Результати дослідження

Результати аналізу вікової динаміки оцінки силових зусиль у хлопців і дівчат 11-13 років. Статистично достовірної динаміки в оцінці силових зусиль у хлопців 11-13 років не спостерігається.

Результати порівняння помилки в оцінці різних за величиною зусиль. Хлопці 11 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше - зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$). Різниця в оцінюванні зусиль склала 14,23%. У хлопців не спостерігається статистично значущої кореляційної залежності між оцінкою зусиль різної величини ($P = 0,035$).

Хлопці 12 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше - зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$), різниця в оцінюванні склала 13,71%. У хлопців не спостерігається статистично значущої кореляційної залежності між оцінкою зусиль різної величини ($P > 0,05$).

Хлопці 13 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше - зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$), різниця в оцінюванні склала 16,97%. У хлопців не спостерігається статистично значущої кореляційної залежності між оцінкою зусиль різної величини ($P > 0,05$).

У таблиці 1 наведені результати дискримінантного аналізу оцінки силових зусиль різної величини. Так, нормовані і структурні коефіцієнти дискримінантної функції вказують на те, що в розділенні хлопців за рівнем оцінки силових зусиль необхідно орієнтуватися на зусилля $\frac{1}{2}$ від максимальної сили кисті та рівень сили кисті.

Результати порівняння помилки в оцінці різних за величиною зусиль. Дівчата 11 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше – зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$). У дівчат спостерігається статистично значуща кореляційна залежність між оцінкою зусиль 1/3 від максимального і 2/3 від максимального ($P = 0,035$).

Таблиця 1. Результати дискримінантного аналізу. Хлопці 11–13 років

№	Зміст	Нормовані коефіцієнти		Структурні коефіцієнти	
		1	2	1	2
1.	Максимальна сила кисті	,863	,183	,816*	-,392
2.	Зусилля 1/3 від максимальної сили кисті, %	-,492	-,513	-,328	-,650*
3.	Зусилля 1/2 від максимальної сили кисті, %	-,056	,838	-,448	,840*
4.	Зусилля 2/3 від максимальної сили кисті, %	-,310	-,165	-,352*	-,211

Таблиця 2. Результати дискримінантного аналізу. Дівчата 11–13 років

№	Зміст	Нормовані коефіцієнти		Структурні коефіцієнти	
		1	2	1	2
1.	Максимальна сила кисті	,052	,923	-,349	,373
2.	Зусилля 1/3 від максимальної сили кисті, %	,740	-,188	,679	-,423
3.	Зусилля 1/2 від максимальної сили кисті, %	-,179	,312	-,269	,468
4.	Зусилля 2/3 від максимальної сили кисті, %	,786	,897	,596	,480

Дівчата 12 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше - зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$). У дівчат не спостерігається статистично значущої кореляційної залежності між оцінкою зусилля різної величини ($P > 0,05$).

Дівчата 13 років найкраще оцінюють зусилля 2/3 від максимального, найгірше - зусилля 1/3 від максимального ($P < 0,001$). У дівчат не спостерігається статистично значущої кореляційної залежності між оцінкою зусилля різної величини ($P > 0,05$).

У таблиці 2 наведені результати дискримінантного аналізу оцінки силових зусиль різної величини. Так, нормовані і структурні коефіцієнти дискримінантної функції вказують на те, що в розділені дівчат за рівнем оцінки силових зусиль необхідно орієнтуватися на зусилля 1/3 та 2/3 від максимальної сили кисті.

Отримані дані доповнюють відомості про розвиток координаційних здібностей у школярів (Ivashchenko, O., Nosko, M., Cieślicka,

M., & Malyshev, D., 2019; Ivashchenko, O., Cieślicka, M., Nosko, M., & Shcherbyk, D., 2018; Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Bartik, P., & Prykhodko, V., 2018; Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., & Prykhodko, V., 2018).

Висновки

Хлопці 11-13 років найкраще оцінюють відтворення зусилля 2/3 від максимального. Статистично достовірної вікової динаміки в оцінці силових зусиль у хлопців 11-13 років не спостерігається. Взаємозв'язок між відтворенням зусилля 1/3, 1/2 та 2/3 від максимального статистично не достовірний.

У процесі фізичного виховання хлопців 11-13 років необхідно акцентувати увагу на формування здібності до управління рухами як компоненти координаційної підготовки школярів.

Дівчата 11-13 років найкраще оцінюють відтворення зусилля 2/3 від максимального. Статистично достовірної вікової динаміки в оцінці силових зусиль у дівчат 11-13 років не спостерігається.

У процесі фізичного виховання дівчат 11-13 років необхідно акцентувати увагу на формування здібності до управління рухами, взаємозв'язок між відтворенням зусилля 1/3, 1/2 та 2/3 від максимального статистично не достовірний.

Література

- Іващенко, О.В. (2016). Моделювання процесу фізичного виховання школярів: Монографія. Харків: ОВС.
- Іващенко, О.В., & Макарова, О.А. (2013). Порівняльна характеристика рухової підготовленості школярів 8—9 класів. Теорія та методика фізичного виховання, (1), 40-46. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2013.1.1009>
- Іващенко, О. В., & Шепеленко, Г. П. (2014). Порівняльна характеристика координаційної і силової підготовленості учнів середніх класів. Теорія та методика фізичного виховання, (2), 22-30. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2014.2.1096>
- Сергієнко, Л.П., Чекмарьова, Н.Г., & Хаджинов, В.А. (2012). Психомоторика: контроль та оцінка розвитку : [Навчальний посібник]. Харків : ОВС, 270.
- Бальсевич, В.К. (2000). Онтокінезиологія человека. М. : Теория и практика физической культуры, 275.
- Ильин, Е. П. (2003). Психомоторная организация человека : учеб. для вузов. СПб. : Питер, 384.
- Худолій, О. М., & Марченко, С. І. (2007). Моделювання розвитку швидкісно-силових здібностей у школярів 2-4 класів засобами рухливих ігор. Педагогіка, психологія

- та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХІІ), (8), 139-142.
- Худолій, О.М. (2008). Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: Навчальний посібник. Харків: ОВС.
- Ivashchenko, O., Nosko, M., Cieślicka, M., & Malyshev, D. (2019). Motor Abilities: Peculiarities of Strength Effort Assessment in Boys Aged 11–13. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 19(1), 37-43. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2019.1.05>
- Ivashchenko, O., Cieślicka, M., Nosko, M., & Shcherbyk, D. (2018). Movement Coordination: Peculiarities of Strength Effort Assessment in Girls Aged 11-13. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 18(4), 175-179. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2018.4.03>
- Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., & Prykhodko, V. (2018). Coordinating abilities: recognition of a state of development of 11-13 years old boys. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*, 22(2), 86-91. <https://doi.org/10.15561/18189172.2018.0204>
- Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Bartik, P., & Prykhodko, V. (2018). Movement Coordination: Identification of Development Peculiarities in Girls and Boys Aged 11-13. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 18(3), 136-147. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2018.3.04>
- Ivashchenko, O., Khudolii, O., Iermakov, S., Prykhodko, V., & Cieslicka, M. (2018). Movement Coordination: Identification of Age-Related Dynamics of its Development in Girls Aged 11-13. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*, 18(2), 93-99. <https://doi.org/10.17309/tmfv.2018.2.06>